

Дори ако в селото или в градското ромско гето общопрактикуващият лекар е добре екипиран с медицинско оборудване, специализираните прегледи и болничното лечение трябва по правило да се извършват в околните болници или в някоя от университетските клиники в големите градове. В масовия случай това лечение е недостъпно за ромите или те срещат сериозни трудности за получаването му. По-голямата част от причините са свързани с икономическите затруднения на ромите да си осигурят транспорта, да заплатят за медицинските услуги и евентуално за престоя на придружител в града. В повечето случаи използват услугите на спешна медицинска помощ, ако изобщо успеят да дочакат линейка. Смъртността на оперираните след краткия престой в болница при лошите битови условия в ромските махали обикновено е много голяма. Невъзможността изпратените по домовете си пациенти да се възстановят след спешната медицинска интервенция обикновено води до тежко инвалидизиране на голяма част от оцелелите. Високата детска смъртност също е свързана с ограничения достъп на семействата до необходимия контрол от педиатър или друг специалист, защото в много от селата педиатрите също имат само един приемен ден седмично.

Друг фактор, оказващ влияние върху достъпа на ромите до медицински услуги, е повишената мобилност в тяхната общност. През годините на прехода нараснаха преместванията на ромски семейства в различни селища, както и сезонните миграции, свързани с бране на билки и гъби, събиране на дърва и вторични суровини, с участието в сезонни селскостопански или строителни дейности или с практикуването на традиционния занаят, какъвто е случаят при част от семействата на тракийските калайджии, тенекеджиите, лингурарите, копанарите, кошничарите и др. Тази мобилност обикновено обуславя затруднен достъп до медицински услуги, съпроводена е с влошаване на жилищните условия и достъпа до чиста питейна вода и свързаните с това рискове за здравето. Тя е честа причина за необхващане на децата от задължителните за възрастта им имунизации (Томова 2000; ФАКТ Маркетинг, 2003).

След 2001 г. рязко се увеличи дялът на ромите, работещи временно извън страната. По данни на предишни изследвания в 18%